

УДК 657

JEL Classification: M40

DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2023-7-09-03>

ОБЛІК І КОНТРОЛЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

ACCOUNTING AND CONTROL OF FIXED ASSETS UNDER THE CONDITIONS OF THE STATE OF MARTIAL

Колісник О. П.

Кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри обліку та консалтингу,
Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна
ORCID: 0000-0003-1755-5638

Приходько К. К.

Здобувач вищої освіти,
Державний податковий університет,
м. Ірпінь, Україна
ORCID: 0009-0009-3058-5373

Olena Kolisnyk

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
head of the department of accounting and consulting,
State Tax University,
Irpin, Ukraine

Karolina Prykhodko

Graduate of higher education,
State Tax University,
Irpin, Ukraine

Війна в Україні призводить до масштабних руйнувань і пошкоджень активів підприємств, а також до відсутності можливості доступу до них, внаслідок чого неможливо здійснити контроль та визначити рівень пошкоджень та руйнувань, і, відповідно, визначити балансову вартості втрачених активів підприємства. У статті розглядаються нормативно-правові акти та особливості ведення бухгалтерського обліку в умовах війни щодо обліку об'єктів основних засобів та аналізу їхньої вартості з висвітленням проблемних аспектів, які спричиненні веденням воєнного стану в Україні. Досліджені питання примусового відчуження майна або вилучення майна в умовах повномасштабної війни; проведення інвентаризації у випадку знищення чи пошкодження основних засобів підприємств; процедури обліку майна, що залишилося на тимчасово окупованій території та доцільність використання зменшення корисності таких активів або віднесення їх не окремі рахунки бухгалтерського обліку чи на позабалансові рахунки.
Ключові слова: активи; основні засоби; контроль; інвентаризація; зменшення корисності активів; примусове відчуження майна; вилучене майно.

The assets of every enterprise, regardless of their size, industry and field of activity, include fixed assets. Fixed assets are one of the most important components of production in every enterprise, directly their condition and control over them, as well as effective use, affect the final result of the enterprise. The traditional method of control of fixed assets is aimed at researching the state, movement, efficiency and intensity of use of fixed assets. Information contained in financial statements on fixed assets is not always complete and reliable due to the imperfection of the legislation, so fixed assets require further research. The war in Ukraine leads to large-scale destruction and damage to the assets of enterprises, as well as to the lack of access to them, as a result of which it is impossible to control and determine the level of damage and destruction, and, accordingly, to determine the book value of the lost assets of the enterprise. The article examines legal acts and features of accounting in wartime regarding the accounting of fixed assets and analysis of their value, highlighting the problematic aspects caused by the maintenance of martial law in Ukraine. The issues of forced alienation of property or seizure of property in conditions of full-scale war were studied; carrying out an inventory in case of destruction or damage to the fixed assets of enterprises; accounting procedures for property remaining in the temporarily occupied territory and the expediency

of using the impairment of such assets or assigning them to non-separate accounting accounts or to off-balance sheet accounts. Issues of accounting and control of fixed assets caused by a full-scale war require a comprehensive approach, which, among other things, involves making changes to the current legislation of Ukraine. After the analysis of legal acts relating to the accounting of fixed assets on the balance sheet of enterprises, it is proposed to bring the concept of martial law to national and international accounting standards and consider the need to develop a mechanism for writing off fixed assets during military operations on the territory of the state with subsequent inclusion in the accounting records of the enterprise after their completion on the basis of the conducted inventory.
Key words: assets, fixed assets, control, inventory, impairment of assets, forced alienation of property, confiscated property.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Основні засоби підприємства використовуються підприємствами різних форм власності для виробництва продукції, виконання робіт, надання послуг. У зв'язку з веденням воєнного стану в Україні встановлений порядок ведення бухгалтерського обліку був порушений, а особливо в структурі активів, частина основних засобів була зруйнована або пошкоджена, частина – залишилася на тимчасово окупованій території, решта майна вилучено або примусово відчужене тому питання організаційних аспектів бухгалтерського обліку основних засобів на підприємстві і їх законодавчо-нормативне забезпечення в умовах війни є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Питання обліку та контролю основних засобів в Україні в умовах воєнного стану носить актуальний характер, тому йому присвячено чимало робіт провідних економістів країни, практикуючих бухгалтерів науковців та аналітиків, зокрема, вагомих внесок щодо відображення в бухгалтерському обліку операцій з обліку основних засобів підприємства слід віднести О. Озерова, С. Рогозний, О. Дядюн, проте дане питання потребує подальшого дослідження, адже організація та ведення бухгалтерського обліку в умовах війни є дещо нових для всіх бухгалтерів України.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. З огляду на актуальність досліджуваного питання та ряд проблемних питань, які виникають у багатьох бухгалтерів України щодо обліку і контролю основних засобів під час війни в Україні, постає необхідність детального дослідження зазначеного питання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою даної статті є створення алгоритму для проведення оцінки бухгалтерського обліку основних засобів з метою удосконалення методико-організаційних аспектів, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів, вдосконалення методики обліку та контролю основних засобів, які залишилися на окупованій території під час збройної агресії російської федерації.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Основною метою функціонування підприємства є отримання прибутку, формування якого можливе при ефективному управлінні та при грамотній організації бухгалтерського обліку на підприємстві. Залежно від того, як правильно будуть використовуватися основні засоби, залежить ефективність всього виробництва та розмір отриманого прибутку. Це обумовлено тим, що вартість основних засобів часто становить суттєву частину загальної вартості майна підприємства, тому довгострокове використання основних засобів впливає на фінансові результати діяльності підприємства.

Відмінною особливістю основних засобів є їх багаторазове використання у процесі виробництва, збереження первинного зовнішнього вигляду протягом тривалого періоду [1]. Під впливом виробничого процесу та зовнішнього середовища вони зношуються поступово та переносять свою первісну вартість на витрати виробництва протягом нормативного терміну служби шляхом нарахування амортизації.

Для правильного формування та ефективного використання основних засобів у виробничому процесі керівництво підприємства має мати повну, об'єктивну, своєчасну і досить детальну економічну та бухгалтерську інформацію, що досягається правильно організованим веденням бухгалтерського обліку основних засобів, яке ґрунтується на нормативно-правових актах.

Знання основних нормативно-правових актів, що регулюють облік та аналіз основних засобів в Україні та практичне їх застосування, є необхідним для бухгалтерів суб'єктів господарювання. Наявність великої кількості роз'яснень Міністерства фінансів України, податкових органів, ряд наукових статей аналітиків та практиків, а також статей в бухгалтерських журналах допомагають вирішувати проблемні питання. Але з 24 лютого 2022 року, у зв'язку зі збройною агресією російської федерації проти України та введення воєнного стану в державі з подальшим запровадженням тимчасових обмежень, які впливають на діяльність підприємств та веденню бухгалтерського обліку, ряд підприємств були змушені зупинити свою діяльність через окупацію або ведення бойових дій на території, де розташоване підприємство.

У зв'язку з повномасштабною війною ускладнено бухгалтерський облік, який реалізується шляхом суцільного безперервного документування всіх господарських операцій. Його мета – реєстрація та узагальнення інформації про стан майна, зобов'язань та капіталу підприємства. Під час воєнного стану багато аспектів та методів бухгалтерського обліку змінилися, в тому числі облік основних засобів підприємства.

Один із найважливіших активів для підприємств – основні засоби підприємства – внаслідок ведення військових дій були знищені, частково зруйновані об'єкти активів та інфраструктури, крім того, частина активів залишилася на тимчасово окупованих територіях; є ряд активів основних засобів, які були передані або вилучені на оборону держави. Це додатково підкреслює актуальність теми дослідження системи обліку та контролю основних засобів в реаліях сьогодення.

Наразі тисячі громадян України в результаті військових дій втратили належне їм майно, але найбільше постраждав бізнес та його активи. Велика кількість підприємств стикнулися з пошкодженням або повним знищенням об'єктів основних засобів, тож перед підприємствами постає питання, як відобразити поточну ситуацію в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності.

У зв'язку з цим розглянемо, які первинні документи повинно мати підприємство у разі знищення, руйнування або викрадення основних засобів, що в подальшому будуть основою для обліку та підтверджуючою базою для оцінки реальних збитків та втрат завданих підприємству військовими діями на території України з метою отримання компенсації.

У разі втрати, знищення первинних документів, облікових реєстрів і звітності керівник підприємства призначає комісію для встановлення переліку відсутніх документів і розслідування причин їх пропажі або знищення. Для участі комісії рекомендується запросити представників слідчих органів, охорони і державного пожежного нагляду у разі пожежі. Результати роботи комісії оформляються актом, який підписують всі члени комісії та затверджується керівником підприємства. Копія акта надсилається органу, в сфері управління якого перебуває підприємство та до органу, який веде справу із втрати або знищення документів в 10 - денний строк з дати підписання акту [2].

У випадку встановлення фактів знищення майна важливим аспектом в контексті предмету дослідження є забезпечення достовірної інформації про наявність активів, їх стан та вартість основних засобів для виконання цього завдання підприємство зобов'язане провести інвентаризацію своїх активів [3].

Інвентаризація активів проводиться тільки за наявності можливості фізичного доступу до активів у найкоротший термін від моменту нанесення майнової шкоди воєнними діями країни-агресора, під час проведення інвентаризації документується виявлені факти завданої шкоди та фіксація фактів пошкодження майна (фото і відео зйомка). У разі відсутності доступу до активів, інвентаризація проводиться лише тоді коли це стане можливим станом на 01 число місяця, наступного за місяцем, у якому зникли перешкоди для доступу до активів [4].

Інвентаризаційна комісія за результатами проведеної роботи складає інвентаризаційні документи, виходячи з встановлених фактів та за підсумками роботи інвентаризаційної комісії, керівник підприємства приймає рішення щодо активів підприємства: про списання об'єктів основних засобів підприємства, подальше використання яких неможливе; про проведення ремонтних робіт або робіт з ліквідації зруйнованого майна та оприбуткування матеріалів, запчастин, брухту, тощо що залишилися після знищення основних засобів. Зазначені результати відображаються в протоколі комісії та в подальшому відображаються у бухгалтерського обліку та фінансовій звітності, у місяці в якому закінчено проведення інвентаризації [4].

Отже, списання основних засобів підприємства можливе лише при проведенні інвентаризації з належним документальним оформленням, у разі неможливості її проведення, активи мають обліковуватися на балансі підприємства до проведення інвентаризації таку позицію займає Міністерство фінансів України та Державна податкова служба України [5].

Але є багато підприємств, активи яких на даний час знаходяться на тимчасово окупованих територіях, проведення інвентаризації є неможливим, відсутність безпечного та безперешкодного доступу до активів, без проведення інвентаризації, так як це вимагає чинне законодавство, списати дані активи неможливо. На сьогоднішній час дане питання повністю не врегульовано, проте правила ведення бухгалтерського обліку дають підприємствам інструменти для знаходження шляхів вирішення цього питання, так виходячи з вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: активи - ресурси, контрольовані підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому [6], тобто активи є ресурсами, що контрольовані підприємством і в подальшому їх використання принесе економічну вигоду, за відсутністю контролю над основними засобами, вони втрачають статусу активу. Контроль включає в себе

спроможність обмежувати доступ інших суб'єктів господарювання до цих вигід.

Для розв'язання цього питання можливо розглянути такий варіант, як зменшення корисності активів, тобто підприємство має оцінити негативний вплив форс-мажорних обставин та визначити суму витрат від зменшення корисності щодо тих об'єктів основних засобів, які знаходяться на тимчасово окупованих територіях відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів» або Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 36 «Зменшення корисності активів», виходячи з тих стандартів за якими ведеться облік на підприємстві [5].

Відповідно, такі основні засоби підприємства не списуються з балансу, а будуть відображені у складі інших витрат з одночасним збільшенням суми зносу [1], бухгалтерська проводка: дебет 972 «Витрати від зменшення корисності активів» кредит 131 «Знос основних засобів», можна списати і повну суму, і тоді в балансі основні засоби будуть відображені з нульовою вартістю або залишити вартість основних засобів за умовною вартістю, наприклад в розмірі 1 гривні. Для відновлення корисності об'єктів основних засобів підприємства після усунення причин попереднього зменшення їх корисності будуть відображені наступними бухгалтерськими проводками дебет 131 «Знос основних засобів» кредит 742 «Дохід від відновлення корисності активів».

Таким чином, бухгалтерська та податкова амортизація не нараховується, через зменшення корисності маємо достовірний та правдивий баланс в частині необоротних активів та додатково розкриваємо інформацію про такі основні засоби в примітках до річної звітності. Після закінчення воєнного стану в Україні і маючи безперешкодний доступ до активів, підприємство зможе провести інвентаризацію і за результати інвентаризації прийняти рішення щодо відновлення корисності таких основних засобів чи до їх списання [4]. Крім того, у випадку знищення, руйнування або втрати внаслідок бойових дій активів, підприємство матиме можливість оформити відповідні документи для ненарахування податку на додану вартість. Такими документами можуть бути [7]:

- сертифікат Торгово-промислової палати України, який засвідчує знищення об'єкту основних засобів у зв'язку з обставинними непереборної сили (форс-мажору);

- акт, що засвідчує факт пожежі, що складений відповідно до положень Порядку обліку пожеж та їх наслідків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 грудня 2003 № 2030;

- витяг з відповідного реєстру про припинення права власності на основні засоби у разі їх повного знищення відповідно до положень передбачених статей 349 Цивільного кодексу України;

- витяг з Єдиного реєстру досудових рішень, що встановлює факт реєстрації відомостей про кримінальне правопорушення у зв'язку зі збройною агресією;

- інші документи, що відповідно до законодавства підтверджують факт знищення, зруйнування, викрадення основних засобів.

Отже, для вирішення питання з обліку основних засобів підприємства, які залишилися на окупованій території, був досліджений варіант із зменшенням корисності таких активів, але розглянемо і проведемо дослідження ще одного варіанту обліку активів. Так, наприклад, активи які не є контрольовані підприємством та знаходяться на окупованій території, потрібно віднести на позабалансовий облік чи на окремі рахунки бухгалтерського обліку [8]. Ще одним із варіантів є внесення змін в чинне законодавство України з веденням поняття «воєнного стану» в національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, та розробити механізм списання таких основних засобів в період дії воєнного стану з подальшим поновленням на балансах підприємств після відновлення територіальної цілісності України в межах її міжнародно визнаного державного кордону на підставі проведеної інвентаризації.

В результаті чого інформація, надана в фінансовій звітності користувачам, буде правдивою та невикористаною [6], оскільки на балансі підприємства будуть обліковуватися лише ті активи, які контрольовані підприємством, а решта активів буде відображена на позабалансових рахунках. Оскільки фінансова звітність дуже часто є першим джерелом інформації про підприємство, то дане розділення обліку є дуже актуально, адже можна буде оцінити яку частину основних засобів було втрачено на окупованих територіях, що в подальшому дасть можливість для прийняття раціональних та ефективних управлінських рішень.

Правовий режим воєнного стану передбачає можливість примусового відчуження майна, безоплатного передання комунального майна в державну власність, тож саме час розглянути дану ситуацію, оскільки дане питання є дуже актуальним на теперішній час. Отже, законодавством України чітко визначені підстави для вилучення майна, а з веденням воєнного стану в державі з'явилися повноваження на вилучення майна у підприємств за рішенням військового командування в рамках мобілізаційної підготовки, яке може погоджуватися з місцевими органами влади. Крім того, необхідно зазначити, що за-

конодавством України не визначено, яке майно може бути примусово відчужене, тобто це може бути як рухоме, так і нерухоме майно. Так, відповідно до Закону України «Про передачу, примусове відчуження або вилучення майна в умовах правового режиму воєнного часу чи надзвичайного стану», визначено, що [9]:

- примусове відчуження майна – позбавлення власника права власності на майно, що перебуває у приватній або комунальній власності та яке переходить у власність держави для використання в умовах воєнного стану за умови попереднього або наступного повного відшкодування його вартості;

- вилучення майна – позбавлення державних підприємств, державних господарських об'єднань права господарського відання або оперативного управління державним майном з метою його передачі для потреб держави.

Різниця між примусовим відчуженням майна і вилученням майном полягає в тому, що примусове відчуження майна – це дія щодо приватного або комунального майна з подальшою компенсацією його вартості, а вилучення стосується державного майна без відшкодування вартості такого майна і така операція не вважається реалізацією з ціллю оподаткування.

Про примусове відчуження або вилучення майна складається акт, бланк якого затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 31.10.2012 № 998 «Деякі питання здійснення повної компенсації за майно, примусово відчужене в умовах правового режиму воєнного часу чи надзвичайного стану», з додаванням документу, що містить висновок про вартість майна на дату прийняття рішення про його примусове відчуження [10]. Право державної власності на майно виникає з моменту підписання акту. Як показує практика іноді бухгалтера в акті прописують балансову вартість майна – це є помилкою і може призвести до відмови компенсувати вартість відчуженого майна, тому потрібно напо-

лягати на обов'язковій оцінці майна, як це передбачено законодавством.

Якщо підприємство планує отримати компенсацію за відчужене майно в повному обсязі, а відшкодування здійснюється протягом п'яти наступних бюджетних періодів після скасування воєнного стану в Україні [10], то в бухгалтерському обліку дана операція буде відображена як дохід від продажу майна, а у разі якщо підприємство вирішить не отримувати компенсацію за власним бажанням, то вартість відчуженого майна списується на витрати на субрахунок 949 «Інші витрати операційної діяльності», а в разі якщо відчужене майно зберіглося, то через рішення суду власник може повернути у свою власність таке майно, або вимагати взамін інше майно [11].

Отже, у разі примусового відчуження майна або вилучення майна навіть в умовах повномасштабної війни, керівництву підприємства необхідно дотримуватись встановлених законом норм, щоб в подальшому в повному обсязі отримати грошову компенсацію від держави за примусове відчужене майно. Та мати всі законні підстави для його списання у разі вилучення майна.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. У результаті проведеного дослідження виявлено, що питання обліку, оцінки та контролю основних засобів в умовах збройної агресії, потребує вдосконалення як на законодавчо-нормативному рівні, так і на організаційно-методичному. Провівши дослідження в частині списання основних засобів, які залишилися на тимчасово окупованих територіях, визначили, що це можливо лише після проведення інвентаризації, крім того, необхідно більш детально досліджувати облік активів, які залишилися в окупації шляхом віднесення їх на окремі рахунки бухгалтерського обліку або на позабалансові рахунки, щоб певною мірою не спотворювати фінансову звітність та надавати не викривлену інформацію користувачам про фінансовий стан підприємства.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Natsionalne polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku 7 «Osnovni zasoby» zatverdzhene nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 27.04.2000 № 92 [National regulation (standard) of accounting 7 «Fixed assets», approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 27.04.2000 № 92] *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00#top> [in Ukrainian].
2. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 24.05.1995 № 88 «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro dokumentalne zabezpechennia zapysiv u bukhhalterskomu obliku» [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 24.05.1995 № 88 «On approval of the Regulation on documentary support of accounting records»] *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> [in Ukrainian].
3. Kolisnyk, O.P. (2022). Poriadok likvidatsii znyshchenykh neoborotnykh aktiviv pid chas viiny [The order of liquidation of destroyed non-current assets during the war]. *Mizhnarodnyi konhres «Finansy, ekonomika, pravo vs viina» — International Congress «Finance, economy, law vs war»* (Irpın, April 27, 2022). (pp. 40-42.). Irpin: «State Tax University» [in Ukrainian].
4. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 02.09.2014 № 879 «Pro zatverdzhennia Polozhenniam pro inventaryzatsiieiu aktiviv ta zobov'язan». [Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated September 02.09.2014 № 879 «On approval of the Regulation on the inventory of assets and liabilities»]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14#Text> [in Ukrainian].

5. Shcho biznesu roboty z aktyvamy, yaki zalyshylysia v okupatsii. [What does the business deal with the assets that remained in the occupation] (n.d). Retrieved from https://biz.ligazakon.net/analytics/213503_shcho-bznesu-robiti-z-aktivami-yak-zalishen-v-okupats [in Ukrainian].
6. Pro bukhhalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 16 lyp. 1999 roku № 996-XIX [About accounting and financial reporting in Ukraine: The Law of Ukraine from July 16 1999, № 996-XIX]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> [in Ukrainian].
7. Uzahalniuiucha podatкова konsultatsiia shchodo dokumentalnoho pidtverdzhennia znyshchennia abo zruinuvannia osnovnykh vyrobnychkykh abo nevyrobnychkykh zasobiv, zatverdzhena nakazom Ministerstva finansiv Ukrainy vid 03.08.2018 № 673 [General tax consultation regarding documentary confirmation of the destruction or destruction of the main production or non-production assets, approved by the order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 03.08.2018 № 673] Retrieved from <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkovye-zakonodavstvo/uzagalnyuyuchi-podatkovyi-konsultatsii/73000.html> [in Ukrainian].
8. Rohoznyi S., Diadiun, O. (2022). Osnovni zasoby vs voiennyi stan: novi oblikovo-zvitni realii [Fixed assets vs martial law: new accounting and reporting realities]. *Praktyka MSFZ – Practice of IFRS*. 5, 29-37. [in Ukrainian].
9. Pro peredachu, prymusove vidchuzhennia abo vyluchennia maina v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho chasu chy nadzvychainoho stanu: Zakon Ukrainy vid 17 trav. 2012 roku № 4765-VI [On the transfer, forced alienation or seizure of property under the conditions of the legal regime of wartime or a state of emergency: The Law of Ukraine from May 17 2012, № 4765-VI]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4765-17#Text> [in Ukrainian].
10. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31.10.2012 № 998 «Deiaki pytannia zdiisnennia povnoi kompensatsii za maino, prymusovo vidchuzhene v umovakh pravovoho rezhymu voiennoho chasu chy nadzvychainoho stanu» [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 31.10.2012 № 998 «Some issues of full compensation for property forcibly alienated under the legal regime of wartime or a state of emergency»]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998-2012-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
11. Ozerova, O. (2022). Maino yurosoby zabraly na potreby oborony: shcho z oblikom ta podatkami [The property of a legal entity was taken for defense purposes: what about accounting and taxes]. *Holovbukh — Headmaster*, 10, 1-7. Retrieved from <https://egolovbukh.mcf.ua/960396> [in Ukrainian].